

ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В НАЦІОНАЛЬНИХ, МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТАХ ТА GAAP (USA): СПІЛЬНЕ ТА ВІДМІННЕ

Актуальність та постановка проблеми. Інтеграція України в європейське середовище вимагає відповідних змін і у бухгалтерській практиці, тому на сьогоднішній день постає необхідність адаптації національної системи обліку до вимог ЄС. Як відомо, головними в нормативному регулюванні бухгалтерського обліку в Україні є положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО). Країни ЄС щодо підприємств, які виходять на відкриті ринки фінансового капіталу вимагають використання Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Крім того, МСФЗ на сьогодні вважаються еталоном фінансової звітності провідних компаній.

Однак, крім МСФЗ у світі вагомого значення мають також Загальноприйняті облікові принципи США (GAAP US), які вплинули свого часу на розвиток МСФЗ через процеси конвергенції. Вони заслуговують і на сьогодні уваги через те, що США є країною транснаціональних корпорацій, що мають підприємства по всьому світу та вимагають від них складання звітності за своїми стандартами. Особливого значення набувають GAAP US для українського бухгалтерського обліку, так як між ними є концептуальна спільність – орієнтація на правила, а не принципи.

Мета дослідження. Метою є порівняти норми діючих облікових стандартів (П(С)БО, МСФЗ та GAAP US щодо відображення у фінансовій звітності результатів операційної діяльності.

Виклад матеріалів дослідження. Операційна діяльність – це основна діяльність суб'єкта господарювання, яка приносить дохід, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю [2]. Дане поняття використовується при класифікації грошових потоків при складанні звіту про рух грошових коштів (cash flow statement) в усіх зазначених облікових стандартах [1].

Також за обліковими стандартами операційна діяльність може виділятися у Звітах про прибутки і збитки (у нас носить назву Звіт про рух грошових коштів). Однак, дана вимога на відміну від НП(С)БО 1 не є обов'язковою. В роз'ясненнях наголошується на тому, термін “операційна діяльність” для цілей складання Звіту про прибутки та збитки не визначені. Для даного звіту не визначаються операційна та неопераційна діяльність за US GAAP та МСФЗ [3].

Одна з головних відмінностей між US GAAP та МСФЗ – яким чином відсотки сплачені класифікуються для цілей звіту про рух грошових коштів. Згідно US GAAP виплата боргу має розбиватися на 2 частини: платіж на принциपालа (фінансова діяльність та сплата відсотків (операційна діяльність)). З точки зору МСФЗ обидва платежі можна розглядати як фінансову діяльність.

Більшість з потоків операційної діяльності, одна, класифікуються US GAAP та МСФЗ однаково. Основні відмінності наведено в таблиці 1 нижче.

Таблиця 1

Класифікація видів діяльності за різними обліковими стандартами

Компоненти	GAAP US	МСФЗ	НП(С)БО 1
Звіт про рух грошових коштів			
Відсотки отримані	Операційна	Операційна або інвестиційна	Інвестиційна
Дивіденди отримані	Операційна	Операційна або інвестиційна	Інвестиційна
Відсотки сплачені	Операційна	Фінансова або операційна	Фінансова
Дивіденди сплачені	Фінансова	Фінансова або операційна	Фінансова
Податок на прибуток	Операційна	Операційна, крім ситуацій коли податок на прибуток можна пов'язати виключно з фінансовою або інвестиційною діяльністю	Те саме
Звіт про прибутки та збитки			
Наявність блоку про операційна діяльність	Необов'язкова (допускається, але не вимагається)	Необов'язкова (допускається, але не вимагається)	Обов'язкова

Висновки і пропозиції. Як бачимо основні відмінності НП(С)БО 1 від МСФЗ – це деяка однозначність класифікації компонентів (відсотки отримані, дивіденди отримані та відсотки сплачені, дивіденди сплачені). МСФЗ дають більше свободи в даному плані та можливість використати якісну характеристику фінансової інформації з Концептуальної основи 2010 – справедливе подання. Можна піти по шляху подальшого зближення облікових стандартів та гармонізувати у даному відношенні НП(С)БО 1 з МСФЗ.

Список використаних джерел

1. A Review of the Conceptual Framework for Financial Reporting // [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-IFRS-A-Review-of-the-Conceptual-Framework-for-Financial-Reporting-DP-July-2013/\\$FILE/EY-Discussion-Paper-Conceptual-Framework-July-2013.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-IFRS-A-Review-of-the-Conceptual-Framework-for-Financial-Reporting-DP-July-2013/$FILE/EY-Discussion-Paper-Conceptual-Framework-July-2013.pdf)
2. IAS 1 — Presentation of Financial Statements // http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/arc/ias1_annex_en.pdf;
3. IAS 7 – Statements of Cash Flows // http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/consolidated/ias7_en.pdf
4. Wiley IFRS 2016: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards.

5. НПСБО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”.
6. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Мінфіну від 28.03.2013 р. № 433.

Пономаренко В.С., студентка групи ОА-161
 Науковий керівник – к.е.н., доцент Акименко О.Ю.
Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ЗАКОН “ПРО БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ В УКРАЇНІ”: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗМІНИ

Регулювання бухгалтерського обліку в Україні встановлюється Законом “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, ухваленням якого у 1999 році було розпочато реформування обліку в Україні. Відтоді сталися революційні зміни в методології бухгалтерського обліку, у результаті яких створено засновану на міжнародних та національних стандартах сучасну нормативну базу, значно розширено завдання організації бухгалтерського обліку та її сферу. Отже, змінилися концептуальні засади ведення бухгалтерського обліку.

Європейський Парламент та Рада ЄС ухвалили Директиву про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов’язану звітність певних типів підприємств від 26.06.2013 р. № 2013/34/ЄС [1]. Цей документ містить нові умови складання, подання та оприлюднення фінансової звітності, а також порядок визнання та оцінки певних видів активів та зобов’язань, доходів і витрат. Причому запроваджені новації в окремих місцях досить суттєво відрізняються від правил Міжнародних стандартів фінансової звітності. Саме на основі даного нормативного документу були затверджені зміни до Закону України №996, які вступили в дію з 01.01.2018 р. та поширилися також на операції з виконання державного та місцевих бюджетів і складання фінансової звітності про виконання бюджетів з урахуванням бюджетного законодавства. Отже, зупинимось на них і поясним концептуально деякі [2-5].

По-перше, бухгалтерська термінологія – оновлена та уточнена («витрати», «доходи», «звітний період», «звіт про платежі на користь держави» в частині суб’єктів, які подають цей звіт, «звіт про управління», «власний капітал», «таксономія фінансової звітності» та «підприємства, що становлять суспільний інтерес», «чистий дохід від реалізації продукції»). Наприклад, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку розробляються на основі міжнародних стандартів фінансової звітності і законодавства Євросоюзу у сфері бухгалтерського обліку. Раніше вони не мали суперечити міжнародним стандартам. Виділимо термін “національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку” (НП(С)БО), який значно розширився, адже тепер НП(С)БО повинен не те, що не суперечити міжнародним стандартам, а бути “розробленим на основі міжнародних стандартів фінансової звітності і законодавства Європейського Союзу у сфері бухгалтерського обліку та затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку” [3].

По-друге, встановлено нові критерії класифікації підприємств за розміром: балансова вартість активів, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та середня кількість працівників (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація підприємств згідно з Законом № 996 [2, 3]

За розміром	Балансова вартість активів, євро	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), євро	Середня кількість працівників, осіб
Мікропідприємства	до 350 тис.	до 700 тис.	до 10
Малі підприємства	до 4 млн.	до 8 млн.	до 50
Середні підприємства	до 20 млн.	до 40 млн.	до 250
Великі підприємства	понад 20 млн.	понад 40 млн.	понад 250

Доцільно звернути увагу на те, що ст. 55 Господарського кодексу введено дещо іншу класифікацію підприємств (табл. 2).

Таблиця 2

Класифікація підприємств згідно з Господарським кодексом України [1]

За розміром	Річний дохід від будь-якої діяльності, євро	Середня кількість працівників за звітний період (календарний рік), осіб
Мікропідприємства	до 2 млн	до 10
Малі підприємства	до 10 млн	до 50
Середні підприємства	не визначені	не визначені
Великі підприємства	понад 50 млн	понад 250

Дані класифікації різняться між собою і одночасно відповідають чинному законодавству, тому при визначенні пріоритетності слід звернути увагу на ст. 2 розділу 5 нової редакції Закону № 996, згідно якої першозначущість